

# Baka István halálára

E megnyitott, néma földön állva, amelybe most drága barátunk teste tér meg, én az esendőségről szeretnék szólni. Nékem Baka István leginkább esendő ember volt, s minden más jellemvonását csak aztán láthattam; figyelmességét, konokságát, önzetlenségét, tévóságát és folytott szenvedélyét, mellyel az életét élte, én az esendőség fényén át tapasztalhattam, s öszintén szólva, nem is esett volna jól, ha másképpen tapasztalom. Talán tudta ezt, s talán örült is ennek, ahogy egy színész örül valami jó szerepnek. Tőle tanultam meg, hogy az esendő ember a bűn és a büntetés kettős fala között birtokában van a teljes megbocsátás ritka kegyelmének. Ő persze legerősebb és mindenekelőtt költő volt, nagy és független elme, ki költői indulásakor, a hatvanas évek végén, ahogy maga mondta, még abban a tévhitben élt, hogy a szocializmusban egyként lehet az ember individuum, s egy közösség egyenértékű polgára, de akit gyors kiábrándulás után, meglelt férfi korában már nem csalhattak meg tisztavágéleletű eszmék, és hordódongású politikák. Mondom barátaim, Baka István esendő ember volt a szó nemes és tiszta, ha tetszik, angyali értelmében. Nem hitt. Legálábbis abban nem hitt, hogy a világot egy mindennek feletti jó és igazságos erő igazgatja. Rövidre szabott életében ehhez túl sok vádponttal bírt, s talán híján volt ama képességnek is, mely előbb fejet hajt, s csak aztán kérdez és szeret alázattól homályos szemekkel. És

nem volt hitetlen mégsem. Sokszor elmondta interjúkban és versekben az angyalait. Mesélt róluk kiskocsmák abroszai fölött, pipa-füstös szerkesztői szobákban, előadói pódiumokon. Hitt az angyali és a démoni erőkhöz. Hitt a tiszta és világos formákban. Nagyon és erősen hitt abban, hogy a bennünk munkálkodó angyali erő legyőzi a bennünk munkálkodó gonoszt. És közben félt, rettegett és szorongott, és talán helyettünk is tette. És bár nem élhetett annyit, amennyi egy ember jogos járandósága lenne, mégis teljes életet élt. Tudom, közhely ez, a rosszabbik fajtaból. Hogy az emberi teljességet, lám, nem az évek számával mérjük. Rettenet mélységeiben és éteri magasságokban dobogott az ő szíve. Ami távolságokat pokoltól és mennyországig bejárhat az ember, ő bejárta. Elettűve teljes és lezárt, mert volt tehetsége azzá tenni a legnagyobb szorongatásokat gyötrelmes hónapjaiban is. Készült a halálra, és nem fogadta el. Elfogadta a rá kiszabott büntetést, de nem fogadta el a mértékét. És nem is a betegsége tette nagy költővé, emelte a legnagyobbak közé, hanem ama kivételes képessége, hogy a legaljasabb testi csapásokat is a saját, ha úgy tetszik, angyali szolgálatába állította. Félt a sikertől is, amely után oly soká áhítozott. De nem gyöngült el, nem adott engedelmeket, és nem kapott azokat.

Élt negyvenhét évet s néhány hónapot.

Darvasi László

## LICHTHOF

A ceruzalábú nő a takarítási világnap kellős közepén a kuka mellé öntötte a dzsuvát.

Jóllehet aznap még a miniszter is kapált, és söpört egy K-1500-ason.

Mentségére legyen mondván, a ceruzalábú nő mindig a kuka mellé önti a szemetesvödör tartalmát, függetlenül a napszakok vagy a nap-tári napok egymás utánjától, általában az idő múlásától vagy mondjuk a kukák földrajzi elhelyezkedésétől, Rák- és Baktérítőtől való távolságától, tengerszint fölötti magasságától; ebben a ceruzalábú nő igen következetes.

A ceruzalábú nő nem azért önti a kukák mellé a dzsuvát, mert disznóolat akar csinálni a kapualjából, hanem mert a kukák mellé akarja önteni.

Ezt mi sem bizonyítja jobban, minthogy azokban az esetekben, amikor a kuka kint van az úttest közepén, a ceruzalábú nő hidegen s közömbösen megy végig a kapualjon, ki az utcára, hol ismét csak a kuka mellé zúdítja aznap hulladékát, sőt, ha a kukát ellopják, a ceruzalábú nő elindul, s addig járja a környező utcákban a kapualjakat, míg rá nem lel a ház jogos tulajdonára s megnyugodva mellé nem öntheti a dzsuvát; ezért is loppják mitőlünk valamivel ritkábban a kukákat a környékeliek (a ceruzalábú nőnek olykor komoly távolságokat kell megtennie), mivel ráébredtek, hogy a kukával együtt a ceruzalábú nőt is megkapják, sőt három ceruzalábú gyereket, kik külsőre megtévesztésig hasonlítanak édesanyjukhoz s hajszálra ugyanúgy cselekszenek.

A ceruzalábú nő egyedül akkor önti a kukába a szemetet, ha holttest van a kapualjban.

Még az Európai Biztonsági és Együttműködési Értekezlet idején is fölhalálta magát, amikor a Köztisztasági Hivatal elvarázsolta mindkét kukát, de valahányszor holttest van a kapualjban, a ceruzalábú nő fölemeli a szeméttároló fedelét és beledobálja a belevalót; a holttestre csak néhány krumplihéj hullik, paradicsomoskáposztamaradék; egyszer az egyik holttest fölkel a vértócsából és valahogy kitámolygott az utcára; a ceruzalábú nő aznap már mindenén túl volt, családóttan bámult utána.

Mi a házban darab ideig próbáltuk megfejteni a holttestek és a ceruzalábú nő különös kapcsolatát, de már nem próbáljuk; elfogadjuk, mint a valóság egyedi és megmagyarázhatatlan darabját.

Mint ahogy azt is, hogy a miniszter kapál.

Sőt, kiskorában folyton kapált; én már olyan miniszterről is hallottam, aki gyerek is volt; a minisztereket nem lehet kiszámítani, ennek is adtak a kezébe egy protokollkapát, erre rendszeresen elkezdett vele kapálni.

Ilyesmire senki se gondolt, hogy a miniszter majd tényleg kapál: a kapa azonnal szétesett. Pedig megnyit vesződték vele a kapagyárban.

Ennek itt közepén kelletne lenni, és acélból, mondta a miniszter, és az ékre mutatott.

Persze ha a ceruzalábú nő már a kuka mellé zúdította a vödör tartalmát, megette a fene; egyszer még a tanítónő is ráöntötte tulajdon odakozmált sárgaborsóját, sőt, úgy tűnt, elégedetten szemléli, amint a

sárgaborsó terjedni kezd a ceruzalábú nő paradicsomoskáposztáján; többen hallották, hogy még azt is hoztette, a rohadat ceruzalábú anyád. De ez már régen volt, a tanítónő évekként elköltözött, helyén a takarítónő lakik a gyermekeivel, kit még egyszer sem látott senki elmenni dolgozni, mégsem képes kikapcsolni s akár csak néhány órára abbahagyni a takarítást; az udvart álló nap slaggal locsolja, pihenésképpen néha az égre tekint, várná, hogy száradna, csakhogy ez lehetetlen: a takarítónő a slagot csak este zárja el, s hajnalban tövig kinyitja. A Lajoska, aki hátul a sarokban lakik, az utóbbi években egyszer sem tudott száraz lábbal átkelni az udvaron; nálunk az udvari lakásokban a betörők is vízes lábnyomokat hagynak maguk után, igaz, mire nyomozók érkeznek, fölszárad mindahány.

Hanem most a Lajoska, mikor meghallotta a ceruzalábú nő lépteit, átkelt a vizen, mentében elzárta a slagot, megragadta a ceruzakarokat és rájuk ordított. Hogy ma még a miniszter is kapál.

Mi?, kérdezte a ceruzalábú nő és a Lajoskára bámult.

Kapál, mondta a Lajoska.

Kapál, mondta a ceruzalábú nő is, közben magához tért; bólintott, s a kuka mellé lödítötte a dzsuvát.

Aznap este a Karcsi azt mondta a Lajoskának, hiába van acélból az ék, ha új a kapa, este be kell áztatni, különben szart se ér.

*Alola! Enselbet*

# INTER-EURÓPA FORINTKÁRTYÁK

## Hódító lapok – megnyerő tartalommal

Egy megbízható partner új szolgáltatása vállalkozásoknak és magánszemélyeknek:

## Forintkártyák az Inter-Európa Banktól

Inter-Európa Cirrus ♦ Inter-Európa Cirrus/Maestro  
Inter-Európa EC/MC Aranykártya

vásárlásra és/vagy pénz ♦ az országban több mint 6000 ♦ biztonságos és felvételre egyaránt alkalmas ♦ elfogadóhelyen használható ♦ kényelmes

## Inter-Európa Bank Rt.

A hagyomány kötelez

Budapest, V. Szabadság tér 15. ☎ 269 1855

Budapest, II. Pasaréti út 96. ☎ 202 6588

Békéscsaba, Szt. István tér 5. ☎ (66) 453 264

Debrecen, Piac utca 32. ☎ (52) 347 820

Kecskemét, Rákóczi út 26. ☎ (76) 496 178

Nyíregyháza, Mártírok tere 9. ☎ (42) 310 134

Pécs, Ferencsek utcaja 17. ☎ (72) 215 344

Szeged, Széchenyi tér 2. ☎ (62) 325 311

Székesfehérvár, Basa utca 1. ☎ (22) 340 754

Szombathely, Hollán E. utca 1. ☎ (94) 330 888

Veszprém, Óváros tér 25. ☎ (88) 426 044